

Закључци са Донаторске конференције за Србију и Босну и Херцеговину

„Изградимо поново заједно“ (Брисел, 16. јул 2014. године)

У мају 2014. године, тешко невреме и катастрофалне поплаве погодиле су читав регион Босне и Херцеговине и Србије, што је за последицу имало неколико десетина жртава у обе земље, уништење јавне и приватне инфраструктуре, а погодило је и на стотине хиљада домаћинстава од којих су многа, углавном из угрожених група, и даље без одговарајућег склоништа. Штета и губици за привреду достижу око 2 милијарде евра у Босни и Херцеговини и 1,5 милијарди евра у Србији.

Након ове катастрофе, и Србија и Босна и Херцеговина затражиле су помоћ од међународне заједнице. Међународна заједница, њене бројне државе и међународне организације као и појединци, показали су своју солидарност, допринели и учествовали у заједничким напорима, пружајући обема државама непосредну помоћ, која подразумева спасилачке тимове, експертизу и најнеопходније производе, углавном путем Механизма ЕУ за цивилну заштиту. Србија и Босна и Херцеговина су сад ушле у фазу обнове чији је циљ брз опоравак од катастрофе, спречавање даљих претњи и зауздавање негативних последица поплава на њихове већ крхке економије. Ове две државе су нагласиле да ће напори око обнове да иду руку под руку са њиховим текућим процесима одрживе реформе.

Како би одговориле на позив обе државе и како би обе државе подржали у њиховим настојањима, Европска комисија, Француска и Словенија су преузеле иницијативу да сазову Међународну донаторску конференцију под слоганом „Изградимо поново заједно“. Делегације преко 60 земаља и 23 међународне организације, као и представници цивилног друштва и приватног сектора окупили су се у Бриселу 16. јула 2014. године. Та конференција је још једном приказала велику солидарност са Босном и Херцеговином и Србијом а мобилисано је укупно 809,2 милиона евра опредељених средстава за Босну и Херцеговину и 995,2 милиона евра за Србију како би се суочиле са финансијским потребама у 2014. години од 650 милиона евра, односно 830 милиона евра. За прекограничне активности је обећано 41,4 милиона евра.

Финансијска средства ће обезбедити овим земљама веома драгоцену помоћ како би одговориле на непосредне потребе погођених људи пре него што дође зима, почевши од реконструкције кућа и јавних објеката, обнове средстава за живот као и хитног снабдевања водом и електричном енергијом. Такође ће допринети и консолидованом управљању и заштити од поплава, спречавању катастрофе и изградњи транспортне и енергетске инфраструктуре. Помоћ ће бити спроведена на координисани начин, уз подршку ЕУ, користећи постојеће структуре које су већ успостављене у обе земље и кроз блиску сарадњу са међународном донаторском заједницом.

На донатроској конференцији, обе државе и донатори договорили су се следеће:

Имплементација спречавања поплава и управљања ризиком од поплава

Србија и Босна и Херцеговина су свесне потребе да унапреде своје капацитете, механизме и инфраструктуре за смањење ризика од природних катастрофа. Зато ће оне развити интегрисано мапирање ризика од поплаве и процену рањивости. Оне ће такође израдити и чврсте планове за управљање ризиком од поплаве и увести одговарајуће земљишно и урбано планирање, промовисаће праксе одрживе употребе земљишта које ће побољшати задржавање воде. Паралелно с тим, мора се побољшати рад на одбрани од поплава и инфраструктури која је отпорна на утицај климе. Обнова пољопривредног сектора остаје изузетно битна али такође захтева озбиљна унапређења у области прогнозе временских и хидролошких услова. Обе државе ће затим увести системе за рано упозоравање на свим нивоима, унапредиће планирање поступања у непредвиђеним околностима и мера у ванредној ситуацији. Државе би требало да интензивирају активности како би се у потпуности усагласиле са основном Директивом Европске уније о поплавама.

Регионална сарадња у управљању речним сливом

Босна и Херцеговина и Србија припадају истом речном сливу, што захтева ефикасну регионалну сарадњу. Према томе, инфраструктура копнених вода мора се доста побољшати и јасно повезати са спречавањем поплава отпорним на утицај климе као и укупним управљањем речним сливом. Мора се спровести санација реке и измуљавање како би се подржала природна способност река и плавних подручја да задржавају воду. Две државе ће почети с израдом унапређених стандарда одржавања речне инфраструктуре, у складу са текућим радом у оквиру комисија за реке Дунав и Саву. Обалски насипи, ровови и бране ће се обновити и побољшати уз помоћ међународних норми за реконструкцију. Европска комисија ће сазвати регионални састанак на високом нивоу на јесен ради подршке за израду регионално интегрисане стратегије за борбу против поплава.

Развијање механизма за цивилну заштиту

Недавне штете су показале да постоји потреба за постојањем ширег оквира за управљање ризиком како би се решио проблем потенцијалних елементарних непогода. Такав оквир захтева да две државе израде карте угрожености од поплава, карте ризика од поплава и карте управљања поплавама које су у складу са ЕУ и у потпуности се укључе у Механизам ЕУ за цивилну заштиту. Босна и Херцеговина и Србија су потврдиле да су одлучне да приступе Механизму Европске уније за цивилну заштиту након позива од стране Европске комисије.

Јачање енергетске политике и политике заштите животне средине

Све већа учесталост природних опасности као што су ове поплаве повећала је свест о ризицима за животну средину и потреби за борбом против климатских промена и њених узрока. Две државе ће додатно побољшати диверзификацију извора и производње енергије како би се смањила

енергетска зависност. То ће такође смањити зависност производних капацитета који су угрожени од поплава. Државе ће се трудити да обезбеде заштиту критичних места за производњу енергије. Подстицаће производњу чисте и одрживе енергије као потенцијално средство за смањење ризика и стварање конкурентности. Зграде ће се обнављати у складу са високим стандардима за заштиту животне средине, као би се унапредила њихова енергетска ефикасност и смањила емисија угљеника у атмосферу (*царбон фоотпринт*).

Финансирање приватног сектора

Подршка међународних финансијских институција и других донатора је неопходна да би се помогло приватном сектору, надокнадили изгубљени приходи државе и подстакло отварање нових радних места и просперитет. Због тога ће зајмови морати да се реструктурирају и/или преусмере на активности за опоравак и обнову, нарочито на мала и средња предузећа. Банке би такође могле да одложе отплате дугова уз пажљиво поштовање стандарда. Национална тела ће ревидирати финансијске и административне процедуре како би се скратило време за одобрења инвестиција и извршења програма и пројеката. Одговарајући канали дистрибуције, укључујући микро-финансирање, требало би да финансијску помоћ учине атрактивном. У обе државе је неопходно развити културу осигурања од штете.

Узимање у обзир социјалне димензије опоравка и обнове

Током фазе опоравка и обнове, посебну пажњу треба посветити најугроженијим групама становништва као што су деца, жене, старије особе, Роми и особе са инвалидитетом како би се избегло даље погоршавање њихове ситуације. Овим групама би требало обезбедити приоритетну подршку нарочито за решавање стамбеног питања, а потребно је и обезбедити им приступ здравственим услугама и образовању. Све у свему, обнова би требало да се одиграва на партиципаторан начин.

Обезбеђивање транспарентности, ефикасности и преузимања одговорности

Изузетно је битно да власти у Босни и Херцеговини и Србији ефикасно, транспарентно (укључујући путем веб страна) и брзо искористе примљену финансијску помоћ. Координацију донатора би требало побољшати уз подршку ЕУ. Очекује се брзо обезбеђење обећаних средстава јер би то значајно допринело неопходној обнови. Почетком 2015. године ће се сазвати састанак на високом нивоу како би се утврдило да ли су сви ови закључци спроведени.

****

Суочене са актуелним пустошењем у региону, Босна и Херцеговина и Србија су спремне да заједнички делују уз подршку својих суседа и међународне заједнице како би превазишле страшне последице ове природне катастрофе без преседана.